
KEMIJÄRVEN OPETUKSEN
TOIMINTASUUNNITELMAN
PERUSTEITA 2021-2022

Sisällysluettelo

Esipuhe	2
1. Perusopetuksen arvoperusta	3
2. Yhteisöllinen toimintakulttuuri	4
3. Opettajille tukea muutoksessa ja asiantuntijoiden yhteistyö	4
4. Yksilölliset oppimispolut	5
5. Laaja-alainen osaaminen perustana tulevaisuuden taidoille	5
6. Turvataan oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi	6
7. Hyvä perusopetuksen johtaminen	6
8. Kehittäminen perustuu tutkimukseen	7
9. Oppimista tukeva arviointi vahvistaa yhdenvertaisuutta	7
10. Perusopetuksen riittävä resurssointi	8
Liite 1 Laaja-alaiset osaamiskokonaisuudet	9
Lähteet	10

Kemijärven perusopetuksen oppimisen tuen, hyvinvoinnin ja osaamisen johtamiseen liittyvien käytänteiden kehittäminen.

Kemijärven perusopetuksen toiminta muuttuu syksyllä 2021, jolloin kaupungissa on yksi koulu luokille 1-9. Tällä hetkellä kouluja on kolme Hillatien koulu, Isokylän koulu ja Särkelän koulu. Jäljelle jää Hillatien koulu, jonka laajennusosaa rakennetaan parhaillaan.

Kemijärven kaupunki on ollut mukana Lapin#paraskoulu hankkeessa yhdessä 20 alueen muun kunnan kanssa. Lisäksi hankkeessa ovat mukana Rovaniemen Steinerkoulu, Lapin aluehallintovirasto, Lapin yliopiston kasvatustieteiden ja yhteiskuntatieteiden tiedekunnat sekä harjoittelukoulu koordinaattorina ja yhteistoimintaverkoston vetäjänä.

Lapin #paraskoulu -ohjelmassa laaditaan kunnallinen, alueellinen ja maakunnallinen toimintasuunnitelma siitä, miten peruskoulufoorumien ja tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteet saadaan toteutettua. Tämä toimintasuunnitelma on yksi osa laajempaa suunnitelmakokonaisuutta.

Hankeen ohjausryhmässä kaupunkia on edustanut perusopetuksen ja lukion rehtori Ilpo Tervonen ja projektiryhmässä Isokylän koulun vs. rehtori Karoliina Hofmann. Tätä suunnitelmaa ovat kommentoineet luokanopettajat Anu Riekkola ja Pauliina Lahtela Isokylän koulusta ja koulunjohtaja Teija Varrio-Majava Särkelän koulusta.

Osana hanketta on järjestetty alueellisia koulutuksia. Kemijärven perusopetus on järjestänyt kaksi koulutusta hankkeessa mukana oleville, 4.2. Microsoft Teams-koulutus ja 18.2. Varga-Neményi menetelmään perustuvasta matematiikkakoulutus.

Tämän toimintasuunnitelman tavoitteena on osaltaan edesauttaa koulutusten ja yhteistoimintojen käynnistämistä vuorovaikutteisesti hankkeessa olevien tahojen kanssa ja rohkaista opettajia, vanhempia ja oppilaita osallistumaan rohkeasti osallistumaan rakentavasti perusopetuksen kehittämiseen ja uusien opetusmenetelmien kokeiluun.

Kemijärven perusopetuksen arvoperustaa terävöitetään ja perusopetuksen toteutus otetaan läheiseksi osaksi kaupungin kokonaisstrategiaa. Perusopetus nähdään kiinteänä osana uudistuvaa ja kehittyvää kaupunkia. Perusopetuksesta ja sen toteuttamisesta Kemijärvellä käydään laajaa keskustelua. Arvoperustan painotuksia ja kokonaisuutta tulee tarkastella laajana kokonaisuutena koko kaupungin toiminnan ja tulevan keskustakampuksen näkökulmasta.

Tämä suunnitelman myötä haastamme kunnan päättäjät, virkamiehet, koulun henkilöstön, vanhemmat ja oppilaat keskustelemaan Kemijärven opetuksen arvoperustasta ja kehittämisestä uudessa keskustakampuksessa.

1. Perusopetuksen arvoperusta

Peruskoulun arvoperustaa terävöitetään ja tarkastellaan laajana kokonaisuutena tulevaisuuteen katsoen osana kaupungin kehitystä.

Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että koulu yhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään.

Yhtä tärkeä kun henkilöstöllä ja oppilailla on kokemus osallisuudesta, on voida yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia. Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen, oppimisen tukeen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee oppilaalle sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Kemijärven perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista. Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa tarvitaan taitoa lukea ja tulkita eri medioita.

Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatuskäytäntöihin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehitymisestä ja hyvinvoinnista.

Oppilaita tuetaan eettiseen pohdintaan ja kykyyn tehdä ratkaisuja toisen asemaan asettumiseen ja tietoon perustuvaan harkintaan perusteella. Oppilaiden tapaan suhtautua itseensä, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon vaalitaan myönteisen kulttuurin hengessä. Korostetaan yksilön vastuuta toiminnastaan itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä kohtaan.

Kemijärven perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa elämän ja ihmisoikeuksien puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Edistämme hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Kehitämme perusopetusta tavoitteena tasa-arvo ja yhdenvertaisuusperiaatteen noudattaminen. Opetuksen sisältö edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Perusopetus rakentuu suomalaiselle ja kemijärveläiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi kaupungissa sekä edesauttaa oppilaiden kiinnostusta muista kulttuureista kohtaan. Opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle.

Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestävään tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Opetussuunnitelman arvopohjaa päivitetään oppilailta, vanhemmilta ja koulu yhteisöltä vastaan otetun palautteen perusteella.

2. Yhteisöllinen toimintakulttuuri

Yhteistyötä ympäristökuntien kanssa lisätään yhteisillä koulutuksilla, vertaistuellalla ja tapahtumilla. Oppilaan, huoltajien ja henkilöstön kuulumista koulu yhteisöön vahvistetaan. Koulun yhteisöllistä toimintaa ja myönteistä ilmapiiriä kehitetään koulun sisäisessä toiminnassa ja ympäröivässä yhteisössä. Kaikilla henkilöstöllä oppilailla ja huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun yhteiseen tekemiseen.

Myönteistä ilmapiiriä on tärkeää tukea kaikin tavoin. Kehitetään yhdessä moniammatillisia työtapoja sosiaalitoimen, nuorisotoimen, paikallisten toimijoiden ja vapaan sivistystyön kanssa. Lisätään koulun kerhovalikoimaa, jossa tarjotaan perheelle mahdollisuus harrastaa taloudellisesti yhdessä.

Perusopetukseen luodaan rakenteita perheiden, vanhempien ja huoltajien osaamiseen antaa tukea lastensa koulunkäyntiin ja opinnoissa menestymiseen. Perheen ja läheisten tuella on suuri merkitys lapsen ja nuoren koulupolulla. Vanhempien, huoltajien ja opettajien välistä luottamusta ja kommunikoinnin työtapoja kehitetään.

Kodin ja koulun yhteistyötä ja vuorovaikutusta lisätään rakentamalla yhdessä vaihtoehtoisia vanhempainiltoja ja tarjoamalla vastikkeetta salivuoroja, järjestämällä toripäiviä ja muita yhteisiä tapahtumia. Tarjotaan vanhemmille eri kanavia vaikuttaa koulutyöhön ja koulun toimintaan. Etsitään toimintatapoja, joilla kehitetään oppilaan kokemusta hyvistä opettaja-oppilassuhteista, jolla perheet ja lähipiiri voivat antaa enemmän tukea oppilaan koulunkäynnille, lisätä oppilaan koulumenestystä, puututaan luvattomiin poissaoloihin, vahvistetaan myönteistä minäkuvaavaa ja asetetaan selkeät tavoitteet jatkaa peruskoulun jälkeen opintoja.

Toteutetaan huoltajille ja oppilaille, Mitä sinulle kuuluu kyselyt. Tarvittaessa hyödynnetään Lapset Puheeksi menetelmää. Seurataan aktiivisesti poissaoloja koulusta. Tarjotaan perheille tukea oppilaan koulupoissaolojen vähentämiseen 40/50 mallilla.

Kehitetään opettamisen eri työtapoja. Usean opettajan yhteistyö tukee opettajan omaa ja koko työyhteisön työssä jaksamista. Samanaikais- ja yhteisopettajuutta tuetaan ja vahvistetaan Kemijärven perusopetuksessa. Tarjotaan mahdollisuuksia kouluttautua opettamisen eri työmuotoihin yksin tekemisestä erilaisiin samanaikais- ja yhteisopettamisen muotoihin.

Tiimiopeuttaminen edistää ennaltaehkäisevän työn tuloksellisuutta, oppilaiden henkilökohtaista tukemista, arvioinnin monipuolisuutta ja arviointitiedon käyttöä.

Laaditaan etukäteen suunnitelma opettajien yhteistoiminta-ajan käytöstä opetuksen suunnitteluun

Koulu yhteisön eri toimijoiden (opetushenkilöstö, terveydenhoitaja, siistijät) tehtävänkuvia selkeytetään ja luodaan yhteiset toimintamallit koulun toimivuuden parantamiseksi.

3. Opettajille tukea muutoksessa ja asiantuntijoiden yhteistyö

Opettajia ja muuta henkilöstöä tuetaan uuteen keskustakampukseen siirryttäessä ja heidän työnsä sisällön, roolin ja työympäristön muuttuessa. Laaditaan kehittämissuunnitelmat koulun koko henkilöstölle ja tavoitteelliselle ja systemaattiselle työyhteisön kehittämiselle. Oppimista tukevaa eri asiantuntijoiden yhteistyötä vahvistetaan ja selkiytetään koulun ja kaupungin johdon tasolla.

Madalletaan kynnyksiä eri ammattialojen välisen yhteistyön kehittämisessä. Opettajien ja eri ammattilaisten yhteinen osaaminen nousee entistä tärkeämmäksi kouluissa. Opettajien roolia osana monitoimijaista asiantuntijatiimiä selkeytetään. Toteutetaan koulun toimintakulttuuria oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko koulu yhteisöä tukevana toimintana.

Tuetaan koulun henkilöstöä tarjoamalla mahdollisuuksia yksilölliseen tai ryhmässä tapahtuvaan työnohjaukseen. Hyödynnetään työterveyshuollon mahdollisuuksia tarjota tukea muutoksessa.

Kehittämissuunnitelmat laaditaan ja tarkastetaan asiantuntijatasoisesti ja moniammatillisesti kokemustietoon pohjautuen. Eri toimijoiden yhdessä laatimat kehittämissuunnitelmat luovat edellytykset tavoitteelliselle ja systemaattiselle työyhteisön kehittämiselle.

Kaikkien opettajien tulee tutkia ja kehittää omaa työtään ja työyhteisöään. Työnkuvien ja roolien muutosta tuetaan ja opettajille luodaan mahdollisuuksia jatkuvaan ammatillisen osaamisen kehittämiseen tarjoamalla kouluttautumismahdollisuuksia. Koko työyhteisön tiimimäinen ja yhteisöllinen työskentely tulisi olla perusopetuksen toimintakulttuurin keskiössä. Henkilöstön osaamista tuetaan vahvistamalla mahdollisuuksia uran aikaisen osaamisen kehittämiseen ja kytkemällä opetushenkilöstön kehittämissuunnitelmat koulu- ja kuntakohtaiseen kehittämiseen sekä valtakunnallisiin kehittämislinjauksiin.

4. Yksilölliset oppimispolut

Oppilaan yksilöllisyyden huomioiminen oppimisessa luo tasa-arvoa ja ehkäisee eriarvoistumista. Toteutetaan oppilaille tasa-arvoa huomioimalla oppilaiden yksilöllisyys ja varmistetaan kaikille oppilaille samat mahdollisuudet saavuttaa yhteiset tavoitteet, mahdollisuus kehittää itseään ja vahvuuksiaan sosioekonomisesta, kulttuurisesta taustasta tai sukupuolesta riippumatta. Pidetään kaikki mukana. Rakennetaan ja varmistetaan laadukkaat oppimispolut.

Haetaan uusia mahdollisuuksia tukea henkilökohtaistamista (esimerkiksi positiivista erityiskohtelua), heikoimpien tukemista, vahvan perusosaamisen ja oppimisminäkuvan tukemista sekä osaavien kannustamista eteenpäin. Huomioidaan eri hankkeiden tuomat mahdollisuudet.

Annetaan oppimisprosessin aikana rohkaisevaa ohjausta ja vahvistetaan oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Selvitetään oppilaiden kiinnostuksen kohteita, arvostuksia, työskentelytapoja ja tunteita sekä kokemuksia ja käsityksiä itsestä oppijana. Oppilaan minäkuvan kehittymistä, pystyvyyden tunnetta ja tervettä itsetunnon kehittymistä rohkaistaan.

5. Laaja-alainen osaaminen perustana tulevaisuuden taidoille

Vahva perusosaaminen luo pohjan elinikäiselle uuden oppimiselle sekä tulevaisuuden tietojen ja taitojen omaksumiselle. Laadukas perusopetus turvaa oppilaan perustaidot.

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla.

Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Kaikista Kemijärven lapsista ja nuorista ja heidän osaamisestaan pidetään huolta ja ehkäistään eriytymiskehitystä. Vahvalla perusosaamisella ehkäistään myöhempiä ongelmia ja mahdollistetaan monipuoliset koulutuspolut perusopetuksen jälkeen.

Lukutaito, kirjoitustaito ja laskutaito ovat niitä perustaitoja, joiden hallinnalla on merkitystä läpi elämän. Oppimisen ongelmat näissä perustaidoissa heijastuvat kielteisesti kaikissa elämänvaiheissa. Kemijärven perusopetuksen tulee varmistaa riittävä perusosaamisen taso kaikille oppilaille varmistamalla perusosaamiseen riittävät resurssit jo alaluokilla. Hyödynnetään perusopetuksen suunnittelussa eri tutkimuksista ja tilastoista saatuja tietoja kemijärveläisnuorista.

Nuori ihminen tarvitsee kasvaakseen perustaitojen lisäksi myös monia muita taitoja. Näitä taitoja ovat esim. ajattelun taidot, oppimaan oppimisen taidot, vuorovaikutustaidot sekä taito- ja taideaineiden tuomat taidot sekä kokemukset ja elämykset. Toimivat vuorovaikutussuhteet koulun henkilökunnan ja oppilaan välillä sekä vertaisten kesken luovat hyvinvointia. Koulun tulee tukea vahvasti keskeisiä tulevaisuuden taitoja, joita ovat esimerkiksi vastuun ottaminen sekä haasteiden sietäminen ja käsittelykyky. Yksilöiden ja ryhmien pystyvyyttä tulee vahvistaa opettamalla jokaiselle lapselle ja nuorelle oman oppimisensa säätelytaitoja. Ne vahvistuvat opiskelutilanteissa, joissa voi harjoitella epävarmuutta ja ristiriitojen sietämistä, mutta myös yksilöllistä ja kollektiivista onnistumista. Jokaisella kouluyhteisön jäsenellä tulisi olla mahdollisuus osoittaa asiantuntijuuttaan erilaisilla tavoilla.

Laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia on seitsemän ja niillä on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävästä elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään. Laaja-alaiset osaamiskokonaisuudet ovat tämän suunnitelman **liitteenä 1**.

Henkilöstön osaamista laaja-alaisen opintokokonaisuuksien hallinnassa lisätään. Hyödynnetään alueellista ja paikallista osaamista opintokokonaisuuksissa. Varmistetaan ajankohtaisten ja riittävien työvälineiden saatavuus ja hallinta.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat oppiaineeseen sisällytyt laaja-alaiset ja erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute, oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin oppilaan asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

6. Turvataan oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi

Koulun tulee tukea ja edistää oppilaiden ja koko kouluyhteisön hyvinvointia. Myönteinen ja kannustava vuorovaikutus eri ryhmien välillä luo perustan hyvinvoinnille ja koulumotivaatiolle. Koulukiusaamistilanteiden syntymistä ehkäistään ennalta harjoittelemalla kaveri ja tunnetaitoja. Esiintyviin kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi ja hoidetaan KiVa koulu ohjelman mukaisesti. Hyödynnetään koulutettujen NEPSY-valmentajien osaamista.

Myönteinen ja kannustava vuorovaikutus luo perustan koko yhteisön hyvinvoinnille ja motivaatiolle. Hyvinvointi on edellytys kaikelle oppimiselle. Jokaisella tasolla ja kaikissa vaiheissa tulee panostaa hyvinvointiin, perustaitoihin ja eriarvoisuuden estämiseen. Olennaista on luoda myönteinen kuva tulevaisuutta ajatellen.

Oppilaiden ja heidän perheidensä ja huoltajiensa kanssa tulee tehdä työtä niin, että lapset ja nuoret haluavat, osaavat ja pystyvät edistämään omaa ja muiden hyvinvointia. Hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen on koulun yksi keskeisiä tehtäviä oppimisen, opiskelutaitojen ja osaamisen ja perustaitojen kehittämisen rinnalla. Koulussa ei kiusata eikä syrjitä ketään. Kiusaamisen ja kaikenlaisen häirinnän ehkäisy on koko kouluyhteisön velvollisuus.

Koulun henkilöstön työhyvinvointi ja riittävät henkilöstöresurssit vahvistavat oppilaiden hyvinvointia. Monipuoliset opetusmateriaalit ja ajantasainen ja innostava oppimisympäristö edesauttavat opetuksen toteuttamista opetussuunnitelman mukaisesti.

Oppilashuollon palveluihin panostaminen ja matalan kynnyksen saavutettavuus turvaa oppilaiden hyvinvointia ja vähentää opetustyön kuormittavuutta.

7. Hyvä perusopetuksen johtaminen

Perusopetuksen rooli on laajentunut opetuksen toteuttajasta kokonaisvastuullisemmaksi lasten kasvattajaksi. Johtajuudella on suuri vaikutus organisaation kehittymisessä toivottuun suuntaan. Rehtoreilla tulee olla mahdollisuus kehittää johtamistaitoja ja osallistua johtamiskoulutukseen. Rehtorien roolia ja osaamisen vahvistamista tulisi tarkastella pedagogisen johtajuuden, talouden, strategisen johtamisen ja henkilö- ja verkostojohtamisen osalta ja osaamisen johtamisen näkökulmista.

Rehtorin työlle tulisi jäädä aikaa hallinnollisten tehtävien lisäksi perusopetuksen kehittämiseen ja pedagogiseen johtamiseen riittävät henkilöstöresurssit varmistamalla.

Koulun yhteisöllisyyttä, henkilöstön, vanhempien ja oppilaiden yhteistoiminnallisuutta ja yhteisvastuullisuutta kehitetään tavoitteiden saavuttamiseksi. Hyödynnetään henkilöstön osaamista ja vahvuuksia.

8. Kehittäminen perustuu tutkimukseen

Perusopetusta uudistetaan suunnitelmallisesti. Seurataan aktiivisesti perusopetuksen tutkimusta ja julkaistua tietoa. Opettajien ammatillista osaamista kehitetään.

Hyödynnetään uusia opetusmenetelmiä kouluttautumalla ja kokeilemalla. Ollaan aktiivisesti itse mukana tuottamassa tietoa vastaamalla opetustoimeen suunnattuihin kyselyihin ja osallistumalla tutkimuksiin. Osallistuminen tuottaa tutkimustuloksia, joita hyödynnetään opetuksen kehittämiseen. Tutkimustulokset tuottavat tietoa myös Kemijärven oppilaiden oppimistuloksista.

Perus- ja täydennyskoulutuksella rohkaistaan ja tuetaan koulun henkilöstön kehittämistoiminnan arviointiin ja erilaisiin opetuskokeiluihin. Tunnistetaan tarpeet ja luovutaan toiminnoista, joita ei nähdä tarkoituksenmukaisena. Varmistetaan toimivien tutkimusperustaisten opetusmenetelmien, työtapojen, välineiden ja käytänteiden saatavuus kouluttamalla paikallisesti ja laajasti koko henkilöstö. Kaupungin opetustoimen järjestämiä koulutuksia toteutetaan, kun tulevat muutokset koskevat koko yhteisön toiminnan muutosta esim. muuttuva arviointi. Lisätään itsearviointia ja haetaan tutkimustietoa, jonka perusteella voidaan päätellä, mitkä koulun toimintakäytänteet ja resurssit ovat tehokkaita oppimisen, hyvinvoinnin ja luokan yhteishengen edistämiseksi.

9. Oppimista tukeva arviointi vahvistaa yhdenvertaisuutta

Arvioinnilla ohjataan ja kannustetaan oppilaiden opiskelua ja arvioidaan oppilaan osaamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaalle tarjotaan osaamisen osoittamiseen monipuolisia tapoja. Arvosanojen valtakunnallisesta yhdenvertaisuudesta huolehditaan siirtämällä kansallisesti määrätyt arvioinnin periaatteet

Kemijärven kaupungin opetussuunnitelmaan sellaisenaan ja täydentämällä paikallista opetussuunnitelmaa. Luokittaiset oppiainekohtaiset tavoitteet lisätään opetussuunnitelmaan. Varmistetaan monipuolisten osaamisen osoittamistapojen toteutuminen, jotta mahdolliset oppimisen esteet eivät perusteettomasti heikennä oppilaiden arvosanoja.

10. Perusopetuksen riittävä resurssointi

Kaikkien oppilaiden tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen turvataan takaamalla riittävät resurssit. Erityisryhmien lisätuen tarpeet huomioidaan. Yhteistyötä tehdään yli kuntarajojen henkilöstön täydennyskoulutuksessa, mentoroinnissa ja hyviä käytäntöjä jakaen.

Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen toteuttamiseen resursoidaan riittävästi sopivan ryhmäkoon, erityisopettajien sekä muun opetushenkilöstön saamisen turvaamiseksi. Tarjotaan tukea myös normaalia vaativampia opetussisältöjä opiskeleville oppilaille. Henkilöstön erityispedagogiikan opintoja tuetaan ja osaamista vahvistetaan. Noudatetaan opiskeluhuollon resursseista annettuja valtakunnallisia suosituksia. Varmistetaan kolmiportaisen tuen laatu riittävillä henkilöstö ja opetusvälineresursseilla. Vahvistetaan yhteistyötä opetus- ja nuorisotoimen välillä.

Kaikilla tasoilla tulee huolehtia siitä, että koulussa on riittävästi aikuisia suhteessa oppilaisiin. Huolehditaan riittävästä ohjaajaresursseista ja hyödynnetään sosiaali- ja terveystoimen ammattilaisten asiantuntijuutta.

Liite 1

Laaja-alaiset osaamiskokonaisuudet

Ajattelu ja oppimaan oppiminen

• Luottamus itseen ja omiin näkemyksiin • Avoimuus uusille ratkaisuille • Rohkeus olla epäselvän tai ristiriitaisen tiedon äärellä • Asioiden pohtiminen eri näkökulmista • Omien ajattelutapojen tarkasteleminen • Taito kysyä ja innostus etsiä vastauksia • Toisen kuunteleminen, oman sisäisen tiedon havainnointi • Tiedonkäyttö itsenäisesti ja toisten kanssa • Kriittinen analysointi • Systeminen, eettinen ja kokonaisvaltainen ajattelu • Taito tunnistaa oma oppimistyyli • Kyky rakentaa oma oppimisstrategia (tavoite, toteutuksen työtavat, arviointi)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

• Arvostavan vuorovaikutuksen ja kohtaamisen taidot • Toisen asemaan asettumisen taito • Hyvät käytöstavat ja eettinen toiminta • Esiintymistäidot ja taitava kielenkäyttö (muillakin kielillä kuin äidinkielellä) • Oman mielipiteen ilmaisu rakentavasti • Oman kehon hallinta tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisussa • Mielikuvituksen käyttö ja kekseliäisyys • Omien juurien ja elinympäristön tunteminen • Kulttuuristen merkitysten tunnistaminen ja arvostaminen • Oma kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentaminen • Kulttuurisen moninaisuuden näkeminen voimavarana • Ihmisoikeuksien (eritoten lapsen oikeuksien) kunnioittamiselle perustuva kulttuurinen osaaminen • Kunnioitus ja arvostus muita ihmisryhmiä kohtaan, kansainvälinen yhteistyö • Joustava toiminta koulun ulkopuolisissa erilaisissa ympäristöissä

Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot

• Taito huolehtia omasta terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista • Kyky toimia turvallisesti liikenteessä • Taito selvittää teknologisoituneessa arjessa, teknologian vastuullinen ja eettinen käyttö • Oman talouden hallinta ja kestävä kuluttaminen (kohtuullisuus, jakaminen, säästäväisyys, mainonta, oikeudet ja vastuut) • Kestävän elämäntavan rakentaminen (valinnat, elämäntavat) • Omien valintojen ja toiminnan seurausten ymmärtäminen omassa ja toisten elämässä • Toisten ja ympäristön hyvinvoinnista huolehtiminen • Vastuullisuus omasta ja yhteisestä työstä • Tunnetaidot ja sosiaaliset taidot • Ajankäytönhallinta • Yksityisyys, henkilökohtaisten rajojen asettaminen

Monilukutaito

• Tekstien tulkinnan, tuottamisen ja arvottamisen taidot • Taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla • Laaja-alainen käsitys tekstistä (sanalliset, kuvalliset, auditiiviset, numeeriset ja kinesteettiset symbolijärjestelmät, niiden yhdistelmät - kirjoitettu, puhuttu, painettu, audiovisuaalinen tai digitaalinen muoto) • Taito rakentaa omaa identiteettiä • Ymmärrys tulkita ympäröivää maailmaa, sen kulttuurista monimuotoisuutta • Kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittäminen • Taito tarkastella eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä • Arkikielen käytöstä kohti tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaan • Rikas tekstiympäristö, sitä hyödyntävä pedagogiikka, oppiaineiden välinen ja muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö • Erilaisista teksteistä nauttiminen • Yksin ja yhdessä työskentely • Oppilaille merkitykselliset tekstit, omat tulkinnat maailmasta

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

• Kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologiseen osaamisen kehittämiseen. • Tieto- ja viestintäteknologian käytön- ja toimintaperiaatteiden, keskeisten käsitteiden ymmärtäminen. • TVT-taitojen kehittäminen käytännössä omien tuotosten laadinnassa • Vastuullinen, turvallinen ja ergonominen tv:n käyttö. • TVT:n käyttö tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. • Kokemuksia ja käytännön harjoittelua vuorovaikutuksen ja verkostoitumisen työkaluna. • Oppilaiden oma aktiivisuus, luovuus, itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytäminen. • Yhdessä tekeminen ja oivaltamisen ilo • TVT on väline tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi, kehittää ajattelua ja oppimisen taitoja. • Opastus oppia tuntemaan erilaisia sovelluksia ja niiden käyttötarkoituksia, huomaamaan niiden merkitys arjessa, ihmisten välisessä kommunikaatiossa ja vaikuttamisen välineenä. • Ymmärrys miksi tv:tä tarvitaan opiskelussa, työssä

ja yhteiskunnassa ja miten taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. • Kokemuksia myös tv:n käytöstä kansainvälisessä vuorovaikutuksessa (merkitysten, mahdollisuuksien ja riskien ymmärtäminen).

Työelämätaidot ja yrittäjyys

• Kiinnostus ja myönteinen asenne työtä ja työelämää kohtaan • Työn ja yritteliäisyyden merkityksen ymmärtäminen, yrittäjyyden mahdollisuuksien näkeminen • Työelämäntuntemuksen kasvaminen: lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteiden ja keskeisten toimialojen tunteminen • Tutustuminen konkreettisesti työelämään, kokemukset työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisen toimijan kanssa. • Toiminnalliset oppimistilanteet • Oman ammatillisen kiinnostuksen kohteiden kartoitus, perustellut jatko-opintovalinnat • Järjestelmällinen ja pitkäjänteinen työskentely, sisukas loppuunsaattaminen, työn ja sen tulosta arvostaminen • Itsensä työllistämisen taidot, yrittäjyys, riskien arviointi ja hallittu ottaminen tutuiksi projektien kautta. • Vapaa-ajalla ja kouluajalla hankitun osaamisen merkityksen ymmärtäminen tulevaisuuden työuran kannalta. • Avoin suhtautuminen mahdollisuuksiin ja joustava sekä luova toiminta muutostilanteissa • Kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen oivaltaminen osana työelämätaitoja • Itsenäinen työskentely, asioihin tarttuminen aloitteellisesti • Yhdessä työskentely, verkostoituminen • Yrittäjämäisen toimintatavan osaaminen • Taito suunnitella omia työprosesseja, arvioida ajankäyttöä, ennakoida mahdollisia vaikeuksia, asettaa hypoteeseja, kokeilla ja tehdä johtopäätöksiä. • Epäonnistumisten ja pettymysten kohtaaminen • Oma rooli osana kokonaisuutta, vastavuoroisuus ja ponnistelu yhteiseksi hyväksi • Oma vastuu yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

• Vastuullinen suhtautuminen tulevaisuuteen • Osallistumisen taidot, aktiivisena kansalaisena toimimisen taidot • Kiinnostus kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioihin • Oikeus osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti • Oppilaat osallistuvat oman opiskelun, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin • Tietoa ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä, keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella • Ympäristön suojelemisen merkityksen ymmärtäminen • Median vaikutusten arviointi, sen käyttömahdollisuuksien ymmärtäminen • Vaikuttaminen, päätöksenteko, vastuullisuus • Sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen ymmärtäminen • Omien näkemysten ilmaiseminen rakentavasti • Yhdessä työskentelyn taidot • Neuvottelu, sovittelu ja ristiriitojen ratkaisemisen taidot, asioiden kriittinen tarkastelu • Eri näkökulmien pohtiminen yhdenvertaisuuden, tasa-arvoisuuden ja oikeudenmukaisuuden kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista • Menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset yhteydet, erilaiset tulevaisuusskenaariot • Omien valintojen, elämäntavan ja tekojen merkitys itselle, lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle • Valmius arvioida omien, yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapoja ja -rakenteita ja kykyä muuttaa niitä kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Lähteet:

Jäppinen Aini-Kristiina. 2012. Onnistu yhdessä. Työyhteisön kehittämisen 10 avainta. Jyväskylä. PS-kustannus

Määttä Kirsi. 2011. Hyvä rehtorius. Opettajien ja rehtorien näkemys alakoulun johtamisesta. Pro-gradu työ. Lapin yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2018. Peruskoulufoorumi. Peruskoulufoorumin tutkija- ja asiantuntija ryhmän esittämiä linjauksia. Peruskoulun uudistamisen kärkihanke.